

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/346/2014
Identifikačné číslo spisu:	1412213858
Dátum vydania rozhodnutia:	08.01.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Vladimír Magura
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:1412213858.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne POHOTOVOST', s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, IČO: 35 807 598, zastúpenej advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Grösslingova 4, IČO: 36 864 421, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. 13, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, vedenej na Okresnom súde Bratislava IV pod sp.zn. 23C 164/2012, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 25. júna 2014 sp.zn. 2Co 422/2014, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvého stupňa“) uznesením z 29. apríla 2014 č.k. 23C 164/2012-74 uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť súdny poplatok 20 € za odvolanie podané proti prvostupňovému rozsudku. Súdny poplatok vyrubil okresný súd podľa pol.č. 7a Sadzobníka súdnych poplatkov zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v platnom znení (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch,“) s poukazom na § 5 ods. 1 písm. a/ a § 6 ods. 1, 2 citovaného zákona.

Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 25. júna 2014 sp.zn. 2Co 422/2014 odvolaním napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa ako vecne správne (§ 219 ods. 1 O.s.p.). Odvolací súd vo všeobecnosti za náležité považoval východiskovú úvahu žalobcu o nevyhnutnosti riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. V tejto súvislosti poznamenal, že právu na odôvodnenie súdneho rozhodnutia (ako súčasť základného práva na súdnu ochranu) zodpovedá povinnosť dotknutého súdu dať odpoveď nielen na skutkové a právne otázky daného prípadu, ale i na relevantné argumenty strán. Konštatoval, že v prejednávanej veci však súd prvého stupňa svoje rozhodnutie (i keď len stručne) odôvodnil. Právo na súdnu ochranu však nemožno zamieňať s „právom“ účastníka byť pred súdom úspešný; prípadne s „právom“ na vydanie rozhodnutia v súlade s jeho požiadavkami a právnymi

názormi. Preto nie je porušením daného základného práva, ak súd nerozhodne podľa predstáv účastníka; vrátane predstáv o obsahu odôvodnenia. Uviedol, že v zmysle viacerých ustanovení zákona o súdnych poplatkoch (§ 6 ods. 2, § 7 ods. 10, § 2 ods. 4 a § 5 ods. 1 písm. a/ citovaného zákona) je zrejmé, že aj odvolacie konanie podlieha poplatkovej povinnosti. Za nesprávne označil stanovisko žalobkyne k aplikácii intertemporálneho ustanovenia § 18ca zákona o súdnych poplatkoch, ktoré má predísť nežiaducej retroaktívite a dopadá na úkony, ktoré boli navrhnuté pred zmenou poplatkového zákona tak, aby boli aj v prípade ich neskoršej splatnosti, spoplatňované v zmysle právnej úpravy účinnej v čase ich uplatnenia. Spoplatňovaným úkonom v prejednávanej veci bolo odvolanie, ktoré bolo navrhnuté po 30. septembri 2012, a preto sa naň uvedené ustanovenie nevzťahovalo. Z týchto dôvodov považoval odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa vecne správne a potvrdil ho v zmysle § 219 ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému uzneseniu odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“). Žiadala rozhodnutia súdov oboch nižších stupňov zrušiť bez náhrady. Dovolanie odôvodnila tým, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p. v spojení s § 237 písm. f/ O.s.p.), ktoré malo spočívať v prekvapujúcom rozhodnutí odvolacieho súdu a v porušení jej práva na súdnu ochranu zaručenú čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky, pretože jej súd uložil poplatkovú povinnosť v prípade, kde neexistovala. Podľa jej názoru rozhodnutie odvolacieho súdu je prekvapivé, pretože popiera doterajšiu konštantnú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, poukázala pritom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. marca 2007 sp.zn. 4 Cdo 39/2007. Vyrubenie súdneho poplatku za odvolanie bolo podľa nej v rozpore so zákonom o súdnych poplatkoch a tiež ústavnou úpravou čl. 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, z ktorej vyplýva zákaz použitia analógie legis pri určovaní okruhu úkonov podliehajúcich spoplatneniu. Dovolateľka mala zato, že spoplatneniu v danej veci podlieha len samotná žaloba na náhradu škody nie však odvolanie. Tvrdila, že žalobu podala pred účinnosťou novely č. 286/2012 Z.z., a preto mali sudy vychádzať zo znenia prechodného ustanovenia §18ca zákona o súdnych poplatkoch a aplikovať právnu úpravu platnú do 30. septembra 2012, podľa ktorej bolo toto konanie vecne oslobodené od súdneho poplatku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), riadne zastúpená (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.), alebo ak odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, alebo c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nemá znaky vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa a vo svojom uznesení nevyslovil, že je proti nemu dovolanie prípustné. V danej veci nejde ani o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia a ani o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť

prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a písm. g/ O.s.p. dovolateľka nenamietala a v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalobkyne preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na dovolateľkou tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zamerail na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci jej súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký chybný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatia možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva.

V zmysle konštantnej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ako aj Ústavného súdu Slovenskej republiky, o odňatie možnosti účastníka konania konať pred súdom ide tiež v prípade procesného postupu súdu, ktorý zastavil konanie z dôvodu nezaplatenia súdneho poplatku z návrhu na začatie konania (§ 10 ods. 1 zákona o súdnych poplatkoch) napriek tomu, že poplatník bol od platenia súdneho poplatku oslobodený (viď R 50/1997, I.ÚS 1/2000). V danej veci však o takýto prípad nešlo, vzhľadom k tomu, že odvolací súd riadne prejednal odvolanie podané žalobkyňou vo veci samej. Žalobkyňa tak mala právo domáhať sa ochrany svojich práv na súde vyššieho stupňa na základe riadneho opravného prostriedku a zo strany súdov nižšieho stupňa, ktoré rozhodli o poplatkovej povinnosti žalobkyne, nedošlo k odopretiu jej práva na prístup k súdu garantovaného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorého porušenie by malo za následok

odňatie možnosti žalobkyne konať pred súdom a zakladalo by procesnú prípustnosť podaného dovolania.

Dovolacia námietka o odňatí možnosti žalobkyne konať pred súdom tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu bolo podľa jej názoru prekvapivé, nebola opodstatnená. Za prekvapujúce je v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu považované rozhodnutie odvolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvého stupňa (viď tiež uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 17. septembra 2009 sp.zn. 3 Cdo 102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvého stupňa „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných („nových“) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvého stupňa, pričom účastník konania v danej procesnej situácii nemal možnosť namietat správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (viď uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. júla 2011 sp.zn. 5 Cdo 46/2011). V danom prípade ale rozhodnutie odvolacieho súdu vo vzťahu k rozhodnutiu súdu prvého stupňa nevyznieva ani prekvapujúco, ani nečakane - súdy oboch stupňov založili svoje rozhodnutia o poplatkovej povinnosti žalobkyne za podané odvolanie na rovnakých skutkových a právnych záveroch.

Z obsahu podaného dovolania je navyše zrejmé, že dovolateľka ním v skutočnosti namietala nesprávne právne posúdenie veci odvolacím i prvostupňovým súdom. V súvislosti s touto námietkou dovolateľky je potrebné uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) je relevantným dovolacím dôvodom (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), avšak (na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p.) nezakladá (súčasne) aj prípustnosť dovolania. Právne posúdenie veci je totiž realizáciou vlastnej rozhodovacej činnosti súdu, ktorou sa účastníkovi konania neodnímajú žiadne procesné práva, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné, ale o taký prípad v danej veci nejde (viď R 54/2012 a tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napr. rozhodnutie z 29. júna 2010 sp.zn. 1 Cdo 62/2010, z 29. novembra 2010 sp.zn. 2 Cdo 97/2010, z 9. júna 2011 sp.zn. 3 Cdo 53/2011, z 24. mája 2011 sp.zn. 4 Cdo 68/2011, z 3. mája 2011 sp.zn. 5 Cdo 44/201, z 23. júna 2011 sp.zn. 6 Cdo 41/2011, zo 14. augusta 2013 sp.zn. 7 Cdo 17/2013).

Vzhľadom na to, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia procesných väd konania tvrdených dovolateľkou, nevyšli najavo ani iné vady uvedené v § 237 O.s.p. a prípustnosť podaného dovolania nevyplyva z § 239 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol procesne neprípustné dovolanie žalobkyne podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Pritom, riadiac sa právnou úpravou odvolacieho konania, nemohol sa zaoberať otázkou vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, ani opodstatnenosťou tých dovolacích námietok, ktorými dovolateľka spochybňovala správnosť skutkových a právnych záverov odvolacieho súdu.

V dovolacom konaní úspešnej žalovanej vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobkyňi, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky jej však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že nepodala návrh na ich priznanie.

Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.